

Úvodem

Malé a střední podniky se obvykle považují za významný faktor ekonomického růstu, za sektor, jehož rozvoj přispívá ke snižování nezaměstnanosti, za oblast, která pružně reaguje na změny v domácí ekonomice a v jejím okolí. Jsou zároveň i segmentem ekonomiky, ve kterém dochází k významné obměně; frekvence vzniku nových subjektů a zániku již existujících je zde značně vysoká.

Podpora malých a středních podniků v České republice má mnoho podob. Existuje řada dotačních programů vlády zaměřených na tento segment, které jsou v kompetenci ministerstev, z nichž nejvýznamnější roli má Ministerstvo průmyslu a obchodu. Až do roku 2004 byly fyzické osoby, které podnikaly, zvýhodňovány také tím, že sice pro ně platila sazba pojistného na sociální pojištění, která byla souhrnem sazby placené zaměstnavatelem a zaměstnancem, ale uplatňovala se pouze na snížený vyměřovací základ. U daně z příjmů platí pro fyzické osoby-podnikatele stejné sazby jako pro zaměstnance, ale prostor pro úpravu základu daně je nepoměrně větší.

Pro rok 2004 byly provedeny změny nejen v oblasti jejich pojistného na sociální pojištění ale i daně z příjmů fyzických osob-podnikatelů. Smyslem zavedení institutu minimálního základu daně je postihnout ty fyzické osoby-podnikatele, kteří dlouhodobě nevykazovali zdanitelný základ a tudíž neplatili daň z příjmů. Změny v pojistném na sociální zabezpečení měly za cíl zúžit mezeru mezi zaplaceným pojistným na důchodové zabezpečení a budoucím důchodem u fyzických osob-podnikatelů ve srovnání se zaměstnanci. Neopominutelným důvodem bylo i zvýšení příjmů systému důchodového zabezpečení.

Tato studie si neklade za cíl zkoumat, jak se do vývoje počtu fyzických osob-podnikatelů promítly výše uvedené změny. Lze se však domnívat, že změny v daňové oblasti neměly dalekosáhlé důsledky, vzhledem k tomu, že existuje řada výjimek pro uplatnění minimálního základu daně, minimální základ daně je relativně nízký ve srovnání např. s minimální mzdou, k možnosti uplatnit paušální daň atd. Výraznější vliv měly patrně změny v sociálním pojištění, které však nabíhají postupně. Jejich hodnocení je v současné době velmi obtížné, protože od zavedení změn uplynula relativně krátká doba. Každopádně je důležité, protože může otestovat, zda změny vedly k zamýšleným cílům.

Studie se zaměřuje na postižení některých aspektů vývoje počtu a struktury fyzických osob-podnikatelů v období 2001 až 2004. Je pokusem porovnat informace z různých databází, které k drobnému podnikání a k jeho změnám poskytují relevantní údaje.